

Boverket

Att: helene.jassi@regeringskansliet.se

CC: n.remissvar@regeringskansliet.se

Sollentuna 2018-12-10

Handläggare: Anna Werner

Diarienummer: N2018/04684/BB

Remissyttrande över 2018:23 Klimatdeklaration av byggnader.

Förbundet har ombetts inkomma med synpunkter på *2018:23 Klimatdeklaration av byggnader*. Regeringen vill enligt sitt remissiv gärna ha in synpunkter på två rapporter och ett delbetänkande. Vi yttrar oss här endast över boverkets rapport 2018:23 Klimatdeklaration av byggnader.

Sammanfattning

Boverket har fått i uppdrag att lämna förslag till en klimatdeklaration där livscykelperspektivet beaktas. Istället föreslår myndigheten en initial klimatdeklaration på endast de första stadierna i en byggnads liv (från råvaruförsörjning i produktskedet till bygg- och installationsprocessen i byggproduktionskedet). Det är en märklig tolkning av uppdraget. Förbundet anser att det inte blir någon livscykelanalys om man bara ser till en del av cykeln.

En klimatdeklaration saknar mening om den inte ser till byggnadens hela livscykel. Det var därför som regeringen bad myndigheten att beakta hela livscykeln. Myndigheten har dock insett att det blir extremt svårt och dyrt med en livscykelanalys i tidigt skede - felkällorna är enorma¹ – och föreslår därför en analys på bara en del av byggnadens liv. I väntan på att myndigheten lärt sig göra en livscykelanalys.

Vår uppfattning är att småhus bör undantas från det här experimentet. I Sverige byggs det lägst antal nya småhus relativt nya lägenheter i flerbostadshus i hela Europa. Vi ligger alltså efter övriga Europa vad gäller byggandet av småhus. Detta trots att en majoritet av svenskarna vill bo i småhus, även de som bor i flerbostadshus. Det är viktigt att regeringen för en politik som verkar för fler småhus till rimliga priser. Vi anser inte att förslaget om en klimatdeklaration gynnar den utvecklingen. Istället fördyras byggandet av småhus genom förslaget.

Bakgrund

Målet med hela förslaget sägs vara att *öka medvetenheten* om vilken betydelse olika val i byggskedet har för miljön. Vi menar att det finns betydligt bättre och mer kostnadseffektiva

¹ För att kunna beräkna framtida miljöpåverkan måste man göra en analys utifrån flera möjliga scenarier. Det handlar exempelvis om scenarier om livslängd hos olika komponenter eller för hur inbyggda material kommer demonteras och hanteras som avfall. Men bedömningar/(gissningar) behövs även för miljöpåverkan som ligger närmare i tiden, som t.ex. hur olika material kommer transporteras till byggplatsen och vilken tid som kan behövas för olika maskiner på bygget.

sätt att uppnå det målet. Istället kan det här förslaget – om det appliceras även på privatpersoner genom att inte småhus undantas - leda till att förtroendet för hela vetenskapen kring livscykelanalys urholkas. Jämför med energideklarationerna. Utvärdera först vad kravet på dessa ledde till. Tycker de drabbade att de lärt sig något? Vad har de lärt sig? Vilken ökad medvetenhet om behovet av energieffektivitet har uppnåtts tack vare energideklarationerna?

Vi har själva försökt ta reda på det. Hälften av Villaägarnas medlemmar tycker, enligt en webbenkät som vi genomfört, inte att systemet med energideklarationer främjar energieffektivitet. Nio av tio som nyligen har köpt ett energideklararerat hus menar att energideklarationen inte ens påverkade deras betalningsvilja för fastigheten.

Det har gått tio år sedan systemet med energideklarationer infördes och med denna svidande kritik från de privatpersoner som drabbas av systemet är det hög tid att se över det. Istället vill boverket förverkliga en ny obekrövad idé – klimatdeklarationen.

Det behövs en oberoende utredning av det svenska systemet med energideklarationer innan nästa krav på deklaration genomförs.

Lägg inte över kostnaden på småhusägare

Om kravet om klimatdeklaration ändå införs borde staten stå för kostnaden så att inte småhusägare drabbas. Det är ett så pass obekrövat sätt att *öka* folks *medvetenhet* att det först borde testas i mindre skala och utvärderas innan det implementeras på samtliga nya hus. Det är inget fel i att staten experimenterar kring hur livscykelanalys av byggnaders klimatpåverkan skulle kunna genomföras, men det får inte bli småhusägarna som bekostar testet. Meningsfulla livscykelanalyser görs fortfarande bäst i en akademisk miljö med mycket tid och andra resurser för reflektion och analys. Livscykelanalys enligt en viss struktur är kanske mogen att prövas men ingen typ av standardiserad livscykelanalys är idag så pass väl utvärderad att den kan krävas vid projektering av varje småhus. Kravet riskerar att endast leda till mer byråkrati.

Det ligger givetvis i farans riktning att myndigheten kan vilja utöka kravet om klimatdeklaration till *befintliga* hus. Detta skulle inte leda till större medvetenhet hos småhusägaren om sin byggnads klimatpåverkan, utan snarare urgröpa förtroendet för livscykelanalys i sig och även för de myndigheter och de politiker som infört kravet på den.

Boverket medger att det saknas korrekta data för projektet och vill därför att staten tar fram en databas med t.ex. generiska klimatdata². Så blir även denna deklaration i mycket en schablondeklaration (precis som energideklarationen) och värdet av den ringa i det individuella byggprojektet/för den individuella fastighetsägaren.

Det är lustigt att boverket faktiskt räknar med att klimatdeklarationen får en styrande effekt, d.v.s. att myndigheten räknar med att den faktiskt kommer styra t.ex. val av material, men ändå insisterar på att endast ta med byggnadens första stadier i klimatdeklarationen (eftersom det blir för komplicerat annars). Det innebär att myndigheten är väl medveten om att kravet kommer leda till suboptimering. Det finns redan många exempel på sådan suboptimering i byggbranschen, där man t.ex. bygger med dålig kvalitet för att bygget ska gå fort och bli "billigt", utan att ta hänsyn till byggnadens hela livscykel. Att till detta lägga enen

² Inte särdeles lätt att ta fram generiska relevanta klimatdata för Sverige.

klimatdeklaration som saknar livscykelperspektiv kommer driva konstruktörer, byggherrar och entreprenörer än längre från långsiktighet och kvalitet.

Det är märkligt att småhus inte undantas från kravet om klimatdeklaration när de inte ens ingått i studiens beräkningsunderlag. Det finns därmed inget estimat på vad en klimatdeklaration av ett småhus skulle kosta, hur lång tid den skulle ta eller hur stora felgränser den skulle få. Att ta fram en klimatdeklaration är inte meningsfullt om felgränserna är okända och/eller stora.

Boverket påpekar själva att ett stort fokus på byggnadens klimatpåverkan kan medföra att andra funktioner påverkas negativt. Vi vill här tillfoga några sådana potentiellt lidande funktioner som inte fanns med i boverkets långa lista; dagsljusinsläpp, komfort, estetik, livscykelkostnad, klimatutsläpp ur ett livscykelperspektiv(!).

Vi tycker att en bättre utgångspunkt än "öka medvetenheten" och "det ska gå att införa snarast" när man ställer krav på nya byggnader är att de krav man ställer är vettiga vettiga, går att genomföra korrekt och blir meningsfulla (inte bara i teorin utan även i praktiken).

Det är inte verklighetsförankrat att göra en klimatdeklaration som inte har ett livscykelperspektiv. Det är som göra en studie över hur elpris rör sig över året, men bara titta på juni månads priser.

Det finns många olika miljömärkningar av byggnader idag. Flera av dem tar hänsyn till byggnadens klimatpåverkan. Bakom dessa miljömärkningar finns många tusen timmar av studier, analys och metodutveckling. Den som vill ha ett klimatdeklarerat hus kan i tidigt skede begära av byggherren/konstruktören att det nya huset ska uppfylla kraven för någon av dessa miljömärkningar.

VILLAÄGARNAS RIKSFÖRBUND

Gunnar Jansson
Förbundsdirektör